

Andrzej Nowakowski

Tuchola

Informator Archeologiczny : badania 6, 271-272

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

pod względem chronologii, jak i najstarszego układu przestrzennego miasta. Od-
sklonięta tu ulica biegnie prostopadle do ul. Kopernika w kierunku Wisły. Jest to
już trzeci przypadek odkrycia ulicy o takim układzie.

Dwa wykopy badawcze usytuowano przy ul. Łaziennej 12 oraz przy ul. Ciasnej.
W obu wypadkach odkryto nawarstwienia średniowieczne i późnośredniowieczne,
oraz ślady osadnictwa kultury łutyckiej na wtórnym złożu / ul. Łazienna 12/.

Badania będą kontynuowane.

TUCHOLA

Katedra Archeologii
Łódzkiego Uniwersytetu
Pomoraka Ekspedycja Archeologiczna

Badania prowadził dr Andrzej Nowakowski.
Finansowało Prezydium PRN w Tucholi.
Czwarty sezon badań. Miasto średniowieczne.

Wykopy usytuowano na ul. Starofarnej i Rynkowej. Celem ich było ustalenie
stratygrafii średniowiecznych nawarstwień miejskich.

W wykopie przy ul. Starofarnej stwierdzono pozostałości dzielnicy szewskiej.
W poszczególnych warstwach znaleziono fragmenty zniszczonej zabudowy dREW-
nianej mieszkalnej i gospodarczej, liczne fragmenty przedmiotów codziennego
użytku / np. ceramikę, noże żelazne, drobne przedmioty drewniane, przęślik itp. /,
ślady produkcji szewskiej w postaci przedmiotów skórzanych całych i we fragmen-
tach, odpadków i ścinków skóry i innych. W profilu zarysowały się nawarstwienia
kulturowe poczynając od czasów współczesnych aż do średniowiecza. Horyzont
nowożytny ograniczony jest warstwą pożarową z r. 1781. Poniżej, aż do poziomu
glinki zalewowej leżą utwory z XVI-XVIII w. Najniżej zaobserwowano 5 średnio-
wiecznych warstw osadniczych / XIV-XV w. / z których 2 związane są z działal-
nością warsztatu szewskiego.

Wykop na ul. Rycerskiej miał częściowo zakłóconą stratygrafię. Górne partie
nawarstwień średniowiecznych zniszczone zostały przez XVIII-wieczny murowany
budynek mieszkalny. W warstwach głębszych uchwycono średniowieczny poziom
wyrównawczy, pod którym wystąpiły fragmenty konstrukcji drewnianych, będących
najstarszymi śladami średniowiecznej działalności budowlanej w tym miejscu
/XIV-XV w/. Oprócz licznych ułamków ceramiki i innych drobnych przedmiotów
odkryto w obrębie wykopu monetę Augusta III.

W wykopach kanalizacyjnych na Al. Zwycięstwa udało się uratować przed
zniszczeniem resztki średniowiecznego /XIV w ?/ ujęcia wodnego - ładu

doprowadzającej wodę do fosy miejskiej. Odsłonięto znaczne partie tej konstrukcji ujawniając detale konstrukcji stawideł oraz poziom upadowy jazu. Śluzą ta datowana jest m.in. grotem beitu.

WARSZAWA-ZAMEK KRÓLEWSKI
Strefa V

Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska
P.P. PKZ Oddział w Warszawie

Badania prowadziła mgr Barbara Buczek-
Płachtowa, przy udziale Doroty Partyki i
Bolesława Kobielskiego. Finansował Urząd
Konservatorski m.st. Warszawy. Drugi sezon
badań. Zabudowa przed fazą wazowską - XV
do XVII wieku.

Badania stanowiły kontynuację prac ubiegłorocznych i obejmowały teren położony między narożnikiem północno-zachodnim Zamku, a Wieżą Zegarową, przed jego zachodnią elewacją. Miały dać odpowiedź na dwa pytania:

- a/ jaki był pierwotny/gotycki/ poziom użytkowy odsłoniętych tu piwnic budynku Sądów Ziemskich,
- b/ jaka była komunikacja w ich wnętrzu.

Wiadomości te były potrzebne do projektu odbudowy obiektu. Wykop założono wewnątrz piwnic po osi wschód-zachód, od wewnętrznej elewacji zachodniego muru budynku gotyckiego, do zewnętrznej elewacji zachodniej ściany zamku. Wykop ten był również poprzeczny do gotyckiej ścianki działowej.

W czasie eksploracji potwierdziło się istnienie posadzki ceglanej, zasygnalizowane w ubiegłym roku, na głębokości 20,10 m. Towarzyszyła jej duża ilość materiału ceramicznego / zwłaszcza liczne ułamki ceramiki polewanej/.

Poniżej posadzki wystąpiło dużo ceramiki siwej i polewanej, oraz kości zwierzęcych. Wydobyto duże ilości półfabrykatów i pociętych odpadków kości zwierzęcych pochodzących prawdopodobnie z produkcji oprawek.

Na głębokości 19,90 m odsłonięto silnie rozłożoną drewnianą podłogę, położoną bezpośrednio na jasnej calcowej glinie. Był to z całą pewnością poziom budowlany, a równocześnie pierwszy poziom użytkowy. Na głębokości około 20,20 m, w pobliżu odsłoniętego w ścianie działowej przejścia między pomieszczeniami, znaleziono deski, robiące wrażenie pozostałości po drzwiach. Śluzność wniosku potwierdzają znalezione wraz z nimi ćwieki żelazne, antaba, skobel, fragmenty okuć oraz klucz.